

Nr 667

Av herrar **Dahlén** och **Heckscher**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 168, angående uppskov med beslut över vilande förslag till ändrad lydelse av 22 § 2 mom. och 49 § 2 mom. regeringsformen samt 1 § 2 mom., 38 § 2 mom., 45 §, 55 § 1 mom. samt 58 och 63 §§ riksdagsordningen.*

I proposition nr 168 föreslås att den av 1954 års riksdag såsom vilande antagna grundlagsändringen om vidgade möjligheter att få till stånd rådgivande folkomröstning icke skall upptagas till slutgiltig prövning av årets riksdag utan uppskjutas till 1960 års riksdag. Som skäl härför åberopar departementschefen att han funnit anledning hänskjuta frågan om användning av folkomröstningsinstitutet som komplement till det parlamentariska statsskicket till författningsutredningen för prövning.

Enligt vår mening finns icke tillräckligt bärande skäl för ett uppskjutande av beslutet om frågavarande grundlagsändring. När författningsutredningen 1954 tillsattes undantogs i direktiven för utredningen frågan om folkomröstningsinstitutet. Denna fråga hade då nyligen varit föremål för utredning, och den vilande grundlagsändringen hade antagits vid samma års riksdag.

Ändringen innebar, att en riksdagsminoritet skulle kunna besluta om anordnande av folkomröstning. Såsom departementschefen påpekade i propositionen nr 193 till 1954 års riksdag, vari förslaget om vidgade möjligheter att få till stånd folkomröstning framlades, uttalade sig riksdagen redan 1953 för att en sådan möjlighet skulle komma till stånd. För egen del förklarade departementschefen att en utbyggnad av folkomröstningsinstitutet vore ägnad att ytterligare befästa vår demokratiska styrelseform. Frågan gällde då närmast om möjlighet till beslutande folkomröstning i vissa frågor skulle införas eller om man tills vidare skulle stanna vid en utbyggnad av det konsultativa referendum, vilket departementschefen förordade. Han förklarade också, att fastställandet av storleken av den riksdagsminoritet, som skulle äga begära referendum, till 1/3 av vardera kammaren innebure en viss försiktighet.

Så sent som den 13 mars i år meddelade justitieministern som svar på en enkel fråga i andra kammaren att den vid riksdagens början aviserade propositionen om folkomröstningslagen skulle kunna lämnas inom den närmaste tiden samt beklagade "att det inträffat en liten försening". Någon

tveksamhet om lämpligheten av ett antagande av den vilande grundlagsändringen syntes då inte föreligga. Det i proposition nr 168 nu anförda skälet, att bl. a. de erfarenheter som vunnits av 1955 års folkomröstning skulle ge anledning till uppskov, ter sig mot denna bakgrund egendomligt.

Med hänvisning till vad här anförts hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 168 angående uppskov med beslut om vilande grundlagsändringar angående vidgade möjligheter att få till stånd rådgivande folkomröstning.

Stockholm den 26 april 1957

Olle Dahlén

Gunnar Heckscher
